

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XVII. Perusina successionis. Ad materiam prohibitionis legitimæ, seu illius subjectionis fideicommisso, an, & quando dicatur adhibita ea cautala, quæ vulgò dicatur Soccini; Et quatenùs non, an ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

bitio verè non percuteret istum substitutionis casum sed alios, nimium attendendum est pro regulando etiam consentientium voluntatem.

Altera est differentia ratio, quod attento iure Digelorum, filius erat patris hæres necessarius, & quatenus etiam esset voluntarius, attamen ob non adhuc introductum inventari beneficium à jure postremo Justiniani traditum, qualitas hæreditaria sibi poterat esse potius damni, quam utilitatis, dum eum ad debita, & legata insolidum, & de proprio obligabat, itaut quandoque expediret eum exhæredari, seu exhæredationi consentire; Non sic est in prohibitione legitimæ, quæ semper damnum, ac præjudicium filio generat, & consequenter nullatenus à casu exhæredationis ad alterum prohibitionis legitimæ inferri posse videtur.

Et licet Peregr. dicto art. 36. num. 80. in fine, limitationem subiungat, nisi filius post mortem patris, paternum iudicium agnovisset; Nihilominus ejus dictum intelligendum est de agnitione facta in ea forma, quam lex exigat ut in legitima præjudicet, & sic, cum mentione speciali, retentisque subjectæ materiæ terminis, juxta quos Doctor simpliciter loquens intelligendus est, præsertim dum allegat Guid. Pap. de v. 96 qui ad hos terminos non descendit. Et hæc circa istum punctum dicebam, atque ponderanda proponebam, sed occasio de fuit illa maturius examinare ob subsequutam satis honestam concordiam, qua mediante, præsens controversia finem habuit.

Facilius autem dicebam (quatenus prosequutioni dictæ disputationis locus esse deberet,) præmissa procedere, ob aliud fundamentum obiter in eadem hujus causæ decisione insinuatam, quod scilicet prohibitio detractionis legitimæ, non percuteret casum illius substitutionis, de cujus purificatione objiciebatur; Cessante siquidem prohibitione, vel saltem concurrente probabili dubietate, an illa comprehendere, nec ne casum controversum, magis de facili tolleretur præjudicium resultans ex acceptatione, quæ directa etiam ad ipsammet prohibitionem adhuc æquivoca remanebat.

Si quidem testatrix, tres ordinavit substitutionum gradus; Unum contraentem reciprocam inter ipsos hæres institutos; Alterum continentem præsentium fideicommissum successivum etiam reciprocam ad favorem filiorum, & descendendum; Et tertium in casu delicti, & confiscationis in forma consueta.

Prohibitio autem detractionis legitimæ legebatur in prima substitutione, & repetita in tertia, omittitur verò in secunda, de qua agebatur, ideoque ad eam non extendenda, cum tractetur de re odiosa ex deductis per Fusar. quaest. 678. cum sequen. & passim.

Multò magis concurrente rationis diversitate, inter primam, & tertiam substitutiones, in quibus talis prohibitio adjecta legitur, & secundam, in qua negligenter; Plurium enim sententia est, reciprocam substitutionem inter filios primi gradus, quibus equaliter debetur legitima, rectè istam quoque capere, quasi quod non contineat onus, & gravamen, cum uterque possit se habere ex eventualitate ad hærum, & damnum ad text. in l. si pater puella Cod. de inoff. testam. quem non esse correctum per text. in l. quoniam in prioribus Cod. eodem, volunt glos. & ceteri ibidem, de quibus Menoch. cons. 196. nu. 16. & sequen. & cons. 680. & lib. 4. præsumpt. 196. nu. 25. Cypri. Latr. consulti. 121. num. 43.

Proinde, etiam quod substitutio in casu confiscationis capiat legitimam, ex eadem ratione, quod

Card. de Luca P. III. Legis.

fit potius providum consilium, ac favor, quam onus, habetur plenè deductum supra disc. 12. Quidquid enim sit de veritate utriusque assumpti in casibus suis, & quando de singulis principaliter decidendis ageretur; Ubi etiam essent dubia, itaut contrarium decidendum esset, ut præsertim in primo simplicis substitutionis reciproca in casu mortis satis dubitari potest; Nihilominus certum est, ex his resultare diversitatis rationem, quodque in prima, & tertia substitutionum specie militer aliqua permissiva talis prohibitionis, quæ non intret in secunda, in qua meritò testatrix eam omisit, suffragante etiam argumento discretivæ, quod ubi voluit dixit, &c.

PERUSINA SUCCESSIONIS

PRO

ANASTASIS

CUM

BEATRICE DE BENEDICTIS.

Casus variè decisus per Rotam.

Ad materiam prohibitionis legitimæ, seu illius subjectionis fideicommissio, an & quando dicatur adhibita ea cautela, quæ vulgò dicitur Soccini; Et quatenus non, an sufficiat talem prohibitionem factam esse per æquipollens. Et quid ubi concurrat expressa acceptatio relativa ad dispositionem juris.

SUMMARIO.

1. *Alii series.*
2. *De cautela Soccini, in cujus casu etiam tacita, & implicita acceptatio sufficit.*
3. *Cessante dicta cautela, talis acceptatio non præjudicat.*
4. *Quid ubi expressè acceptatur testamentum absq. mentione specialis legitimæ.*
5. *Ubi non concurrat mentio specialis legitimæ, non dubitatur de ejus comprehensione.*
6. *Quid ubi acceptatio est conditionata.*
7. *Præceptum obligatorium ad subrogandam legitimam fideicommissio, sub pœna caducitatis in rotam, an valeat.*
8. *Reprobatur Cyriac. contro. 148.*
9. *Declaratur textus in l. Scius, & Augerius ff. ad l. falcid.*
10. *De distinctione, an prohibitio sit inductiva pœna, vel invitativa lucri.*
11. *An jus rejiciendi onus à legitimæ ab ipso filio non impugnatum transmittatur ad hæres.*

DISC. XVII.

Floravantes de Benedictis, instituit hæredibus Laurentio, Petro Antonio, & Bernardino ejus filijs, cum reciproca inter eos, ac ulteriori substitutione ad favorem filiorum, & descendentiū ex eis, expressè prohibuit quæcumque detractione, etiã legitimæ, sub pœna privationis hereditatis, & sub præcepto, quod intra certum terminum post sequutã ejus mortẽ, instituti testa-

L

men-

De LUCA
de
flamentis
et at
VI
9

mentum in omnibus expresse acceptare tenerentur, ut de facto acceptarunt, legitimam expresse fideicommissum subiuciendo, quatenus ad id ex juris dispositione adstricti essent, atque ad effectum, ut commodo integræ hereditatis potiri possent, cum clausula, & non alias, Facto autem casu mortis Floravantis junioris filii Laurentii ab intestato, undè fideicommissum apertum est ad favorem Beatricis, inter istam & illos de Anastasii dicti Floravantis hæredes, orta est controversia super legitimæ detractione, prætendente fideicommissaria, illi locum non esse, stante dicta prohibitione acceptata per filios hæredes gravatos, ex quorum jure Anastasii veniebant; E conversò prætendentibus istis, qui jura gravatorum representabant, hujusmodi acceptationem non præjudicare, utpotè qualificatam à clausula, quatenus de jure tenerentur, & ad effectum ut integram successionem obtinere possent, & non alias, qualis quod non adfuerit animus acceptandi, nisi cum hoc præsupposito, quod scilicet non possent aliàs integram successionem obtinere, nisi dictam acceptationem facerent, atque ad eam obligati essent; Et introducta causa in Rota coram Veropio, variatum fuit, quoniam sub die 16. Martii 1659. & 24. Januarii 1664. responsum fuit pro legitimæ competentia, ex dicta ratione, quod acceptatio utpotè ita qualificata habenda esset pro non facta; Deindè verò sub die 9 Junii 1664. & 4. Februarii 1665. stantibus probationibus interim factis, recessum fuit à decisio, atque pro non competentia detractionum responsum fuit.

Cumque in hujusmodi disputationibus, scribentes hinc inde, cum copiosissimis allegationibus multas cumularent auctoritates, diversos terminos percutientes, undè propterea videbatur exindè aliqua confusio resultare; Idcirco scribens pro Anastasii, tam in congressibus Advocatorum, quàm scribendo in Rota, pro aliqua dilucidatione istius materie in foro nimium frequentis, dicebam omnino reflectendum esse ad casum distinctionem.

Primus enim est, ubi facta per testatorem prohibitione detractionis legitimæ, filius hæres institutus, paternæ hereditati simpliciter se immiscet, abique aliqua expressa acceptatione testamenti, cuius approbatio implicite solum, ex ipso aditionis actu resultare dicatur; Et tunc inspiciendum est, an servata sit ea forma, seu cautela, quæ vulgò dicitur *Soccini*, quod scilicet filius alternativè institutus sit, Vel in sola legitima, quatenus eam liberam detrahere velit; Vel in universa hereditate fideicommissum onerata, ita contentus, loco legitimæ, universæ hereditatis emolumento, donec substitutionis casus fieret, & de qua formula, seu cautela plenè agitur apud *Orthob. decis. 100. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 2. qu. 8. n. 8. & quest. 10. n. 16. & 17. & Rota* frequenter, Si enim illa servata sit, tunc receptum est, dictam tacitam, seu implicitam acceptationem ex actu aditionis, seu immixtionis paternæ hereditati resultantem sufficere.

Si verò dicta formula, seu cautela servata non sit, & tunc simplex acceptatio tacita resultans ex usu testamenti, & ex hereditatis aditione nõ præjudicat legitimæ, quamvis pater cum hoc onere, adjecta etiam pœna caducitatis, filium instituisse in majori quantitate, quàm legitima importaret juxta opinionem *Alex.* quam, rejecta illa *Cumani*, sequitur *Rota*, & in his terminis loquuntur *decis. 206. & 653. par. 1. recen. & apud Greg. decis. 489. ubi Adden.* quæ decisiones videntur fortè originales, ac magistrales in materia, cum quibus in aliis subsequentibus proceditur; Eisdemque terminis simplicis acce-

ptionis tacitæ, seu implicitæ percutiunt *Cyran. controuv. 148. Merlin. de legit. d. lib. 3. quest. 8. num. 6. cum sequen. & ceteri*, qui in prima hujus causæ decisione favore detractionis legitimæ allegantur, ac etiam *disc. sequ.*

Alter casus est, ubi accedente eadem expressa prohibitione, vel subjugatione legitimæ, sequatur expressa acceptatio testamenti; Et tunc incongruum est quærere, an servata sit forma, seu cautela prædicta, quæ dicitur *Soccini*, quoniam ea concurrente, etiam acceptatio tacita, & per actus facti ut supra sufficit; Verum præsupposito illam servatam non esse, tunc distinctio est, quod; Aut acceptatio est simplex, & generalis, & non præjudicat, quoniam interpretationem recipit à jure, & tanquàm verificabilis in aliis dispositionibus non capit legitimam, quæ speciali nota indiget, ac individua mentione, & in his terminis loquuntur etiam *dictæ decis. 206. 449. & 653. par. 1. rec. Adden. ad Gregor. d. decis. 479. & decis. 134. decis. 269. par. 11. recen. & alia plures*, quæ in materia frequentes habentur.

Nisi acceptatio prædicta esset adeò seria, atque per verba nimis amplia, & generalia, quod eius rigor ostenderet, quod filius in omnibus, & per omnia voluisset testamentum approbare etiam quoad legitimam, cum tunc verborum amplitudo æquè polleat specificationi, ut *decis. 175. par. 8. & decis. 440. par. 9. rec. aliàs decis. 137. & 138. post. Merlin. de legitima, apud Orthob. decis. 100. & in aliis.*

Omnes autem istæ auctoritates, ac decisiones quæ dictos casus percutiunt, extraneæ videbantur ab illo præsentis controversiæ, in quo agebatur de acceptatione, non solum expressa, & generalitèr testamenti, sed etiam specifica, seu individua quoad ipsum onus legitimæ, undè nisi qualificata esset ab illis verbis, quatenus de jure teneamur, & ad effectum ut consequi possint omnia in testamento disposita, sed esset acceptatio pura, tunc casus esset indubitatus juxta decisionem in *Reatina fideicommissorum 18. Junii 1657. coram Celfo*, inter suas *decis. 233. ubi concordante*, ob claram dispositionem textum *l. si quando §. & generaliter Cod. de inoff. testam.*

Quare admissio quod clausula prædicta conditionem importaret; Observabam punctum difficultatis esse (à quo articuli decisio penderet,) an se opponente substituto, vel alio interessato, potuissent dicti filii ita institui, cogi ad eligendum unum de duobus; Aut scilicet legitimam liberam, Aut integram hereditatem cum vinculo quod etiam legitimam eaperet, Vel potius de jure, spretis tam præcepto testatoris, quàm dicta oppositione, ad id cogi non possent, atque tam legitimam liberam, Aut integram hereditatem obtinere; Si enim ad hujusmodi electionem cogi possent, ita ut utrumque de jure obtinere non valerent, tunc abique debito acceptatio remanebat pura, stante purificatione conditionis, admissio etiam, quod juxta sententiam alterius partis, conditio dicenda esset, dum puri, & purificati idem est judicium, secus autè e conversò.

Rationem verò dubitandi ad favorem filiorum, atque pro spretu dicti præcepti tanquàm invalidi præbet dispositio text. in *l. Seius, & Angerius §. ad leg. falcid.* per quem hujusmodi præcepta, non per viam alternativæ, & electionis juxta dictam cautelam *Soccini*, sed per viam pœnalis caducitatis, irritantur, atque hujus textus dispositionem in proposito ponderat *Rota d. decis. 206. num. 3. par. 1. recen. & decis. 342. num. 15. par. 5. ac firmant relati per Cyran. dicta controuv. 148. numer. 11. & 54.* Illudque erat potissimum fundamentum scribentium pro altera parte, ad probandum, quod præceptum

prædictum de jure non esset obligatorium, undè re-
sultabat quod acceptatio habenda esset pro non fa-
cta.

Verùm (loquendo etiam cum sensu veritatis) di-
cebatur illud non subsistere, si vè ad hanc facti speci-
em non bene applicari, cum dicti textus dispositio
procedat, quando pœna caducitatis est ita ampla &
generalis, ut capit, non solum reliquam hæredita-
tem, sed etiam ipsammet legitimam, quam per con-
traventionem testator sentisset amitti quoque de-
bere, ut probare videtur ejusdem legis contextus, ac
etiam sentit idem *Cyriac.* cui prior decisio principa-
liter innititur *dicta controu. 148. n. 11. & n. 49. cum se-
quen.* dum ea disputatio restringebatur ad legitimam
assequutionem, ac ad evitandam illius caducitatem
ob non adimpletum testatoris præceptum; Nullibi
autem cautum de jure dicebatur, ut intercessato op-
ponente, possit filius hujusmodi præceptum sper-
nendo, integram hæreditatem, ac legitimam libe-
ram obtinere.

Quamvis enim idem *Cyriac. n. 54.* ex ejusdem tex-
tus dispositione, more Consulentiùm, plura dedu-
cendo ad causam oportunitatem non necessaria, ge-
neraliter dicat ut quidquid pater sub nomine pœnæ
præcepti, sperni valeat, atque pro non scripto habe-
atur; Attamen in hoc loqui videtur, absque juridico
fundamento, ut eo nominatim confutato probat
*Merlin. de legitimis lib. 3. tit. 2. quest. 8. num. fin. ver-
seria opinio*, eundemque sensum cæteris allegatis
habet *Castil. lib. 1. controu. cap. 64. num. 57. & 58.*
Atque probari videtur ex ipsamet humana ratione,
cui nimis evidenter repugnare videtur, ut parenti
licitum esse non debeat, legem sibi bene visam
adjicere ejus bonis quæ poterat filiis non relinque-
re, sed de his à principio disponere ad favorem ex-
traneorum, eaq; (ut nostri dicunt) projicere in ma-
re, seu alias de eis etiam irrationabiliter disponere;
Multo magis ubi dispositio nullam continet turpi-
tudinem, seu irrationabilitatem, sed potius iustum,
ac rationabile motivum conservationis bonorum in
sanguine, ac posteritate.

Rigor autem textus prædicti procedit, ubi con-
currit maligna, & indiffereta pœnalis dispositio, per
quam, ut legi fraus fieret, caducitas totam percutit
hæreditatem, inclusa etiam legitima; Et hic erat
casus *dicta decis. 206. par. 1. rec. & decis. 342. par. 5.*
quamvis ibi de hoc ex professo disputatum non
esset, dum non concurrebat acceptatio expressa.

Clarius autem in hac facti specie, quod dicti fi-
lii non erat ab initio hæres instituti in toto, cum
prius instituta esset testatoris uxor, cui post mor-
tem naturalem, vel civilem resulantem à transitu
ad secunda vota dicti filii substituti fuerant, undè
propterea in termino duorum mensium à die mor-
tis testatoris, in quo acceptationem testamenti in
omnibus partibus, ac legitimam subjugationem fa-
cere debebant, non erant hæreses, atque contrave-
niendo nullam incurrerant pœnam privationis il-
lius hæreditatis, quam non habebant, ideoque ob-
servabam quod non essemus in casu textus, cum di-
ctum præceptum potius continere videretur quam
dam conditionem invitativam ad lucrum, sub qua
aspicere possent ad futuram fideicommissariam suc-
cessionem post mortem matris aperienda; Magna
tenent differentia est inter præceptum quod conti-
net in casu contraventionis pœnalem caducitatem
1 ab bonis, vel juribus jam assequutis, ac alterum quod
2 impedit assequutionem quaerendorum, quoniam
3 etiam in prohibitis, in quibus primo casu rejicitur,
atque pro non scripto habetur, in secundo ut potè
continente potius conditionem invitativam ad lu-
Card. de Luca P. III. Leg. 11.

crum, quam pœnam substatinetur, juxta distinctio-
nem *Olrad. cons. 16.* de qua *Morott. cons. 97. Cyriac.*
controu. 451. n. 83. & sequen. Cappc. Latr. consult. 72. n.
16. cum sequen. dec. 493. nu. 30. & sequen. par. 2. recen.
rom. 2. cum aliis sub tit. de fideicommissis disc. 154. &
sub tit. de testamentis disc. 73. ac etiam sub tit. de ma-
trimonio.

Demùm observabam, majorem difficultatem
in proposito cadere, quando ipsemet filius, cui le-
gitima debetur, expressè declaret velle illam asse-
quiberam, rejiciendo onus, qualis erat casus *dicta*
decis. 206. par. 1. recen. Si vè ubi eandem voluntatem
implicite declaravit per alicujus rei alienationem;
Ubi verò nunquam reclamavit, ut in præfenti, tunc
satis contendunt D.D. an hoc privilegium rejiciendi
onus, transmittatur, necnè ad hæreses; Negativam
enim tenent, plerique deducti per *Merlin. lib. 3. tit. 2.*
quest. 17. nu. 1. cum sequen. & plenius per Cappc. Latr.
consult. 131. num. 34. & sequen. Et quamvis affirmati-
vam sequatur *Rota decis. 342. num. 3. & sequen. par. 5.*
recen. quam veriore dicit *Merlin. d. quest. 17. num.*
8. cum sequen. Nihilominus quidquid sit de unius,
vel alterius opinionis veritate; Hujusmodi circum-
stantia, quod filii viventes nunquam conquesti es-
sent, neque alium actum fecissent probativum vo-
luntatis spernendi paternum præceptum, atq; con-
traventioni eorum expressè acceptationis, nimium
considerabilis videbatur pro eorum voluntate in-
terpretanda in casu dubio.

Et ex his, etiam in solo puncto juris, (reflectendo
ad veritatem,) credebam quod priores resolutiones
non possent subsistere, sed pro fideicommissariis et-
iam quoad legitimam respondendum esset; Clarius
autem stantibus novis probationibus super volun-
tate ultimi filii morientis, quod scilicet veritatem
agnoscendo, moriens dixerit quod integra hæredi-
tas cadebat sub fideicommissio, quodque nulla de-
tractio competeret, cui facti fundamento principa-
liter innixa est *Rota* recedendo à decisio; Atque de
hac materia latius post hujusmodi causam disputa-
tam actum fuit in *Lucana*, de qua *disc. sequen.*

LUCANA

PROHIBITIONIS LEGITIMÆ

PRO

NICOLAO SANCTINO

CUM

ALIQUBUS LOCIS, seu OPERIBUS
PIIS SUBSTITUTIS.

Responsum.

De eadem materia prohibitionis legitimæ,
ejusque subjectionis fideicommissio; Et de
eadem cautela *Socini* quando servata di-
catur; Ac de acceptatione paterni testa-
menti, quando causet præjudicium in le-
gitima; Et de imputatione fructuum in le-
gitimam.

SUMMARIUM.

1 *F*acti series.2 *De ratione facilitatis, & difficultatis in fa-*
*cultate legali.*3 *Unde proveniat hujus specialis materia involutio,*
& quod procedendum sit cum distincti-
one.

L 2

4 Sub.

De LUCANA
de
fideicommissis
et atq;
CUI
S